

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ระยะที่ 2 การทดลองใช้และการประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 การทดลองใช้ประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

การวิจัยครั้งนี้มีหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3,164,686 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

จำนวนผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามจังหวัด

ที่	จังหวัด	จำนวนผู้สูงอายุ
1	กาฬสินธุ์	137,336
2	ขอนแก่น	265,988
3	ชัยภูมิ	139,580
4	นครพนม	93,104
5	นครราชสีมา	413,352
6	บึงกาฬ	50,652
7	บุรีรัมย์	222,154
8	มุกดาหาร	41,325
9	มหาสารคาม	137,850
10	ยโสธร	73,156
11	ร้อยเอ็ด	182,985
12	เลย	90,211
13	ศรีสะเกษ	192,641
14	สุรินทร์	172,765
15	สกลนคร	135,159
16	หนองคาย	69,647
17	หนองบัวลำภู	59,579
18	อำนาจเจริญ	49,615
19	อุดรธานี	206,328
20	อุบลราชธานี	431,259
รวม		3,164,686

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด จำนวน 3,164,686 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973, p. 727) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2} \quad (3-1)$$

โดย n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ ในที่นี้กำหนดไว้ที่ .05

จากการคำนวณโดยใช้สูตรดังกล่าว เมื่อแทนค่าคำนวณแล้วได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มแบบระดับชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งแบ่งเป็นจังหวัด โดยการเขียนรายชื่ออำเภอในแต่ละจังหวัด

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอจนครบจำนวนที่ต้องการมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2

สัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด

ที่	จังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	กาฬสินธุ์	137,336	17
2	ขอนแก่น	265,988	34
3	ชัยภูมิ	139,580	19
4	นครพนม	93,104	12
5	นครราชสีมา	413,352	52
6	บึงกาฬ	50,652	6

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ที่	จังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
7	บุรีรัมย์	222,154	28
8	มุกดาหาร	41,325	5
9	มหาสารคาม	137,850	17
10	ยโสธร	73,156	9
11	ร้อยเอ็ด	182,985	23
12	เลย	90,211	11
13	ศรีสะเกษ	192,641	24
14	สุรินทร์	172,765	22
15	สกลนคร	135,159	17
16	หนองคาย	69,647	9
17	หนองบัวลำภู	59,579	8
18	อำนาจเจริญ	49,615	6
19	อุดรธานี	206,328	26
20	อุบลราชธานี	431,259	55
	รวม	3,164,686	400

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ

2.1.1 ปัจจัยด้านสุขภาพกาย

2.1.2 ปัจจัยด้านสุขภาพจิต

2.1.3 ปัจจัยด้านรายได้

2.1.4 ปัจจัยด้านครอบครัว

2.2 ตัวแปรคั่นกลางหรือตัวแปรเชิงเหตุและผล คือ

2.2.1 ปัจจัยด้านการเรียนรู้

2.2.2 ปัจจัยด้านการดูแลจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นผลลัพธ์ คือ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยประเมินตามแบบวัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ปรับใช้พัฒนาเครื่องมือมาจากแบบสอบถามที่มีนักวิชาการได้ทำการศึกษาไว้แล้ว และนำเครื่องมือวัดเหล่านั้นมาปรับข้อความบางส่วนเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert) แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยจัดเรียงเนื้อหา ข้อคำถาม ตามลำดับของปัจจัยที่นำมาศึกษามีจำนวนทั้งหมด 74 ข้อ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสุขภาพกาย จำนวน 8 ข้อ
2. ปัจจัยด้านสุขภาพจิต จำนวน 8 ข้อ
3. ปัจจัยด้านรายได้ จำนวน 8 ข้อ
4. ปัจจัยด้านครอบครัว จำนวน 8 ข้อ
5. ปัจจัยด้านการเรียนรู้ จำนวน 8 ข้อ
6. ปัจจัยด้านการดูแลจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบวัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2 การหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือวัดในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาเครื่องมือที่ผู้วิจัยท่านอื่นได้สร้างขึ้นมาก่อนหน้านี้ เพื่อนำมาสร้างเป็นประโยคที่เป็นข้อคำถาม โดยมีเนื้อหาอยู่ในกรอบแนวคิด ทฤษฎีของแต่ละตัวแปร ผู้วิจัยนำแบบวัดที่สร้างขึ้นพร้อมนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ต้องการศึกษาทั้งหมด นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ให้พิจารณาคำนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรแต่ละ

ตัวที่กำหนดขึ้นว่าถูกต้องตามทฤษฎีหรือไม่ เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

3.2.1.1 ดร.ศิริวัฒน์ ศิริอมรพรรณ ปรัชญาคหบดีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค ตำแหน่ง นักบริหารงานสาธารณสุข ชำนาญการ กองสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และภาษา

3.2.1.2 ผศ.ดร.ไพศาล วรรณคำ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ และการวิจัย

3.2.1.3 ดร.โกวิท อ่อนประทุม ปรัชญาคหบดีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และประเมินผล

ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้นหรือไม่
- 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามไม่เป็นตัวแทนลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมนั้น

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N} \quad (3-2)$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากนั้น คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.67 แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งและจัดพิมพ์เครื่องมือก่อนนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้สูงอายุ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบ ให้คะแนนการตอบ ดังนี้

มากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

มาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

น้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

แล้วนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งปรากฏว่า ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกเหมาะสมทางสถิติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .2789 ถึง .8336 (ภาคผนวก ง)

3.2.3 นำข้อที่ได้ตามเกณฑ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, Lee Joseph, 1970, p. 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ดังนี้ ปัจจัยด้านสุขภาพกาย ได้เท่ากับ 0.8310 ปัจจัยด้านสุขภาพจิต ได้เท่ากับ 0.8278 ปัจจัยด้านรายได้ ได้เท่ากับ 0.8507 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้เท่ากับ 0.8090 ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ได้เท่ากับ 0.8432 และปัจจัยด้านการดูแลจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เท่ากับ 0.8564 และทั้งฉบับเท่ากับ 0.8325 ซึ่งสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง

3.2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จนได้รับความเห็นชอบ จึงนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป (ตั้งอย่างแบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก ข)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ-มหาสารคาม เสนอไปยังผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัย

4.3 จัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ผลตามวิธีการทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติทดสอบเพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัย ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) (Joreskog, Karl G. & Sorbom, 1998, p. 70) เพื่อวิเคราะห์ และอธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) ของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ระยะที่ 2 เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในระยะที่ 2 ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้อง ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน ดังนี้

- 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน
- 1.2 นักวิชาการ จำนวน 3 คน
- 1.3 ตัวแทนชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน
- 1.4 ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 5 คน
- 1.5 ตัวแทนผู้ดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 2 คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยนำผลจากการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างขั้นเพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องวิพากษ์กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา

2.2 เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 2 เป็นการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกระบวนการระดมสมอง (Brain Storming) ของกลุ่มเป้าหมาย

จำนวน 20 คน เพื่อวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการปรับปรุงกลยุทธ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในระยะที่ 2 นี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบรวบรวมการวิจารณ์และข้อเสนอแนะ โดยการจดบันทึกลงในแบบวิจารณ์และข้อเสนอแนะ และทำการบันทึกภาพ บันทึกเสียงทุกเนื้อหา และทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจารณ์และข้อเสนอแนะจากการถอดข้อความ เพื่อนำมาเทียบเคียงกับบริบทของการวิจัย และปรับปรุงรูปแบบตามการวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความว่าอยู่ในตัวแปรใด (ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1) และนำจัดกลุ่ม (Grouping) จากนั้นก็ทำการสังเคราะห์กลุ่มการวิจารณ์และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความ เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ระยะที่ 1 มาสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นร่างในการพิจารณา

3.2 นำกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นมาระดมสมอง เพื่อวิพากษ์รูปแบบที่สร้างขึ้น และให้คำแนะนำโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 20 คน ผู้วิจัยแบ่งให้หนึ่งเป็นกลุ่มย่อยและร่วมกันวิพากษ์กลยุทธ์การพัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และนำเสนอผลการเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) ของตนเอง แล้วมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ (Brain Storming) และนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงกลยุทธ์การพัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สมบูรณ์ขึ้น

3.3 นำกลยุทธ์การพัฒนาคูณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบเลือกกิจกรรม ด้วยการให้คะแนนความเห็นชอบ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 คะแนน เห็นด้วย = 4 คะแนน ไม่แน่ใจ = 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย = 2 คะแนน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 คะแนน แล้วเลือกรูปแบบกิจกรรมที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเห็นชอบตั้งแต่ 3.51-5.00 และพัฒนาปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 ต่อไป

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และการประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมาย โดยเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้สูงอายุในตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยเกณฑ์และเหตุผลดังนี้

1.1 อยู่ใกล้สถานที่อยู่ของผู้ทำการวิจัย และสะดวกในการขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย

1.2 ผู้สูงอายุสนใจในการเข้าร่วมโครงการนี้

1.3 ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ บ้านหนองจิก ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีความพร้อมในด้านบุคลากร วิทยากร และยินดีให้ความร่วมมือ สนับสนุนในการดำเนินการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.4 ระยะทางไม่ไกลจากที่ทำงานของผู้วิจัย ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายและทันตามกรอบเวลาที่กำหนดในการวิจัย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่เคยใช้ในระยะที่ 1

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design ซึ่งมีแบบแผนการวิจัย ดังนี้

O_1 -----X----- O_2

เมื่อ O_1 แทน การวัดก่อนการทดลอง

X แทน การทำการทดลอง

O_2 แทน การวัดหลังการทดลอง

โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. เลือกผู้สูงอายุในเขตตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 40 คน เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ทำการเก็บข้อมูลก่อนทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย (Pretest) โดยใช้แบบสอบถามวัดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่เคยใช้ในระยะที่ 1 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ดำเนินการทดลองใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กับกลุ่มทดลองเป็นเวลา 3 เดือน
4. ทำการเก็บข้อมูลหลังทดลองกับกลุ่มเป้าหมาย (Posttest) โดยใช้แบบสอบถามชุดเดิม
5. นำแบบสอบถามก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติทดสอบ t-test (Paired-sample t Tests) แล้วสรุปผลการดำเนินการ

ตารางที่ 3.3

สรุปแผนการวิจัยเพื่อหากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะการวิจัย	การดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 1	1.1 ศึกษา เอกสาร	เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	-	วิเคราะห์เอกสารจัดหมวดหมู่หาความเชื่อมโยง	-	ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและน่าเชื่อถือ
	1.2 สร้างแบบสอบถาม	1. จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ปรับให้เข้ากับบริบทของการวิจัย	- -	1. หาค่าIOC 2. หาค่าอำนาจจำแนก 3. หาค่าความเชื่อมั่น	> 0.67 สูงอำนาจ จำแนก ดีสูงสุด เท่ากับ 1	1. ได้แบบสอบถามที่มีความสอดคล้องทางเนื้อหา 2. ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพ
	1.3 เก็บรวบรวมข้อมูล	ผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน	ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล	Percentage, Frequency, Mean, S.D, Path Analysis	-	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
ระยะที่ 2	2.1 สร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	1. แบบบันทึก ข้อวิพากษ์/วิจารณ์ 2. การจดบันทึก 3. การบันทึกภาพ 4. การบันทึกวีดีโอ	1. ถอดข้อความ 2. จัดหมวดหมู่ ข้อมูลเพื่อนำไปสร้างฉบับร่างแบบจำลอง	-	ได้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุฉบับร่างแบบจำลอง

(ต่อ)

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ระยะการวิจัย	การดำเนินงาน	แหล่งข้อมูล	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์	ผลที่ได้รับ
	2.2 นำกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้	-	-	-	-	-
ระยะที่ 3	3.1 นำกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไปใช้กับกลุ่มทดลอง	กลุ่มทดลอง คือ ผู้สูงอายุ ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	แบบสอบถาม และแบบวัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	-	-	-
	3.2 ประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุ ตำบลดงลาน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	แบบสอบถาม และแบบวัดคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	1. นำข้อมูลของกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติ ทดสอบ t-test (Paired-sample t Tests)	-	ได้ทราบผลการประเมินการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ